

IZDAVAČKA DELATNOST I ŠTAMPA

PRAVNI OSNOV

Istraživanja se sprovode na osnovu Uredbe o sprovođenju pojedinih statističkih istraživanja („Službeni glasnik RS“, br. 110/2009), koju je donela Vlada Republike Srbije u skladu sa čl.8. Zakona o zvaničnoj statistici („Sl. glasnik RS“, br. 104/2009), kao i Strategijom razvoja zvanične statistike Republike Srbije u periodu od 2009. do 2012. godine („Sl. glasnik RS“, br. 7/2009).

METODOLOŠKE OSNOVE

Cilj i sadržaj statističkog istraživanja

Cilj istraživanja je da se obezbede pouzdani podaci o izdavanju neperiodičnih i periodičnih serijskih publikacija, izdatih u zemlji i stavljenih na raspolaganje javnosti, prema najvažnijim bibliografskim obeležjima, kao što su: broj naslova, oblast pripadnosti, vrsta izdavača, mesto i jezik izdanja, a koji omogućavaju proučavanje pojava i tokova u izdavačkoj delatnosti i štampi.

Izveštajne jedinice, statističke jedinice

U statistici izdavačke delatnosti i štampe administrativni izvor je Narodna biblioteka Republike Srbije, kojoj štamparske ustanove dostavljaju „obavezan primerak“, obavezom propisanom republičkim Zakonom o izdavanju publikacija. Ukoliko su publikacije štampane u koprodukciji sa inostranstvom, obavezu „obaveznog primerka“ ima izdavač.

Obuhvat istraživanja

Statistički podaci o izdavačkoj delatnosti i štampi obezbeđuju se sprovođenjem četiri istraživanja. Istraživanje, kojim su obuhvaćene sve neperiodične publikacije, obezbeđuje podatke o knjigama i brošurama. Periodične – serijske publikacije obuhvaćene su istraživanjima o listovima, časopisima i rotoštampi.

Metod, vreme i izvori za prikupljanje podataka

Specifičnost ovih istraživanja je u organizaciji njihovog sprovođenja. Republički zavod za statistiku podatke dobija elektronskim putem, bez obaveze slanja obrazaca. Naime, za sva četiri istraživanja, administrativni izvor je Narodna biblioteka Srbije, koja raspolaže potpunom evidencijom o svim izdatim naslovima tokom jedne godine. Evidencija je ustanovljena na bazi obaveznog primerka koje štamparske ustanove dostavljaju Narodnoj biblioteci, a za koprodukciju sa inostranstvom obavezni primerak dostavlja izdavač.

Podaci se nalaze u elektronskom katalogu Narodne biblioteke Srbije COBISSNBS, i odnose se na one bibliografske zapise koji su svrstani u Tekuću bibliografiju Srbije za odgovarajuću godinu.

Republički zavod za statistiku Srbije preuzima podatke u obliku bibliografskog zapisa gde, nakon šifriranja, računске i logičke obrade podataka, vrši tabeliranje i rezultate dostavlja i Narodnoj biblioteci Srbije.

Podaci o izdavačkoj delatnosti prikupljaju se u godišnjoj periodici i obuhvataju sve neperiodične i periodične – serijske publikacije izdate u vremenu od 01. 01. do 31. 12. tekuće godine.

Obaveza zaštite individualnih podataka

Individualni podaci dobijeni od Narodne biblioteke predstavljaju službenu tajnu, isključivo se koriste u statističke svrhe i ne mogu se objavljivati niti stavlјati na raspolaganje bilo kom korisniku. Podaci se agregiraju na određenim klasifikacionim nivoima i kao takvi mogu biti dostupni korisnicima u sumarnom obliku.

Spisak i definicije osnovnih obeležja

Neperiodična publikacija (knjiga i brošura) je svaka publikacija koja je objavljena odjednom ili u intervalima u sveskama čiji je broj unapred određen.

Pod **delom** se smatra u celosti štampana sadržina jedne neperiodične publikacije jednog ili više autora pod jednim naslovom, bez obzira na to da li se sastoji od jedne ili više knjiga štampanih u isto vreme ili više knjiga štampanih u neodređenim vremenskim intervalima.

Knjiga je neperiodična publikacija koja sadrži najmanje 49 strana, bez strana poveza, izdata u zemlji ili koprodukciji sa inostranstvom i stavljena na raspolaganje javnosti.

Brošura je neperiodična štampana publikacija koja sadrži najmanje 5, a najviše 48 strana, bez strana poveza, izdata u zemlji i stavljena na raspolaganje javnosti.

Periodična ili serijske publikacije (listovi – novine, časopisi) je svaka publikacija koja izlazi u kontinuiranim serijama pod istim naslovom u jednakim ili nejednakim intervalima, u toku neodređenog vremenskog perioda. Različiti brojevi serije su redovno numerisani ili svaki broj nosi određen datum.

Listovi – novine se izdaju radi redovnog obaveštavanja javnosti, sa glavnim zadatkom da budu pisani izvor informacija o aktuelnim događajima političkog, naučnog, literarnog i sportskog karaktera. Pored informativnog karaktera, list može biti i oglasno sredstvo.

Časopis je periodična publikacija koja sadrži pitanja od vrlo širokog interesa, namenjena studijama i dokumentarnim informacijama po posebnim pitanjima iz oblasti umetnosti, zakonodavstva, sporta, mode itd.

Roto-štampa je specifična u odnosu na sve druge vrste publikacija. Prvenstveno je zabavnog karaktera i komercijalne namene. Karakteriše je neprekidnost i pravilna učestalost objavljivanja pod zajedničkim naslovom u vidu teksta, stripa ili kombinacija teksta i stripa.

Nivo reprezentativnosti podataka

Podaci se tabeliraju do nivoa opština, prema proširenoj UDK klasifikaciji, jeziku izdanja i sedištu izdavača.

Usaglašenost sa međunarodnim preporukama, standardima i praksom

Metodologija sprovođenja statičkih istraživanja iz oblasti izdavačke delatnosti i štampe usklađena je sa međunarodnim zahtevima i praksom izračunavanja i prikazivanja indikatora iz ove oblasti.

OPIS ORGANIZACIJE ISTRAŽIVANJA

U pripremi i realizaciji istraživanja učestvuje Republički zavod za statistiku Srbije (Grupa za nauku, kulturu i druge društvene delatnosti) i Narodna biblioteka Srbije, kao administrativni izvor podataka za statistiku izdavačke delatnosti i štampe.

Zavod utvrđuje i izrađuje jedinstvene metodološke osnove i instrumente istraživanja, utvrđuje sadržaj obrazaca, preuzima uređene podatke iz baza podataka Narodne biblioteke Srbije u godišnjim periodici.

INSTRUMENTI ISTRAŽIVANJA

U istraživanjima se koriste:

1. Upitnici iz oblasti izdavačke delatnosti i štampe:
 - Godišnji statistički list za knjige i brošure“ (ŠT-1), kojim su obuhvaćene sve neperiodične publikacije – knjige i brošure.
 - Periodične – serijske publikacije obuhvaćene su istraživanjima:
 - „Godišnji statistički list za listove (novine)“ (ŠT-2),
 - „Godišnji statistički list za časopise“ (ŠT-3) i
 - „Godišnji statistički list za roto-štampu“ (ŠT-4).
2. Sledeće klasifikacije:
 - - Međunarodna Univerzalna decimalna klasifikacija (UDK), koja predstavlja opšti standard, prema kojoj se razvrstavaju neperiodične i periodične – serijske publikacije prema oblasti kojoj pripadaju.
 - Klasifikacija jezika izdanja neperiodičnih i periodičnih – serijskih publikacija je preuzeta od Narodne biblioteke Srbije.
 - Spisak opština sa matičnim brojevima opština koji se može pronaći na sajtu Republičkog zavoda za statistiku.

Publikovanje rezultata

Podaci se publikuju u Statističkom godišnjaku Srbije, Statističkom kalendaru, DevInfo bazi, statističkim saopštenjima (DD30 i DD40 – početkom jula) i statističkom biltenu „Izdavačka delatnost i štampa“.

Kontakt osoba – Vesna Jašović-Šurlan, lokal 284